

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA O MIKROKREDITNOM SUSTAVU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SA STANJEM NA DAN 31.12.2008.**

Napomena:

*Izvešće je pripremljeno na temelju konačnih podataka MKO
sa sjedištem u Federaciji BiH na dan 31.12.2008.*

Sarajevo, ožujak 2009.

Sadržaj

1. UVOD	3
1.1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO	3
2. STRUKTURA MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA	4
2.1. Kadrovi	4
3. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO	5
3.1. Bilanca stanja	5
3.2. Kapital	7
3.3. Kvaliteta kreditnog portfelja	7
3.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite	11
3.5. Bilanca uspjeha	12
4. ZAKLJUČAK	13

PRILOZI:

Prilog 1.	Osnovni podaci o MKO
Prilog 2.	Bilanca stanja MKF
Prilog 3.	Bilanca stanja MKD
Prilog 4.	Bilanca uspjeha MKF
Prilog 5.	Bilanca uspjeha MKD

GRAFIKONI:

Grafikon 1.	Iznos aktive MKO na dan 31.12.2008. godine
Grafikon 2.	Iznos bruto portfolija na dan 31.12.2008. godine
Grafikon 3.	Iznos kapitala MKO na dan 31.12.2008. godine
Grafikon 4.	Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto dobit/gubitak MKD na dan 31.12.2008. godine
Grafikon 5.	Broj zaposlenih MKO na dan 31.12.2008. godine

1. UVOD

Zakonom o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 59/06) (Zakon o MKO) uređuje se osnivanje, registriranje, djelatnost, oblik organiziranja, poslovanje, način upravljanja, prestanak rada i nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija (MKO, odnosno mikrokreditnih fondacija (MKF) i mikrokreditnih društava (MKD) u Federaciji BiH. Nadležnosti Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Agencija) nad ovim poslovima propisane su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06 i 48/08) i internim aktima Agencije, a svi navedeni poslovi obavljaju se u okviru Sektora za nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija.

1.1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO

Poslovanje MKO bliže se uređuje podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od Upravnog odbora Agencije, objavljenim u „Službenim novinama Federacije BiH“ broj: 27/07 i uputama za poslovanje MKO usvojenim od direktora Agencije.

Odluke Agencije za poslovanje MKO

1. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje odobrenja za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije;
2. Odluka o uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja odobrenja za rad i drugih suglasnosti mikrokreditnim organizacijama;
3. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje odobrenja za rad i suglasnosti za stjecanje vlasničkih udjela ulaganjem i prijenosom imovine mikrokreditne fondacije;
4. Odluka o nadzoru poslovanja mikrokreditnih organizacija;
5. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i rokovima izvješćivanja;
6. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanju rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija;
7. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite,
8. Odluka o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije i
9. Odluka o naknadama koje mikrokreditne organizacije plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH.

Upute Agencije za poslovanje MKO

1. Uputa za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;
2. Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope;
3. Uputa za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu;
4. Uputa za izračunavanje pokazatelja operativne efikasnosti i
5. Uputa za izradu izvješća mikrokreditnih organizacija.

2. STRUKTURA MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA

U Federaciji BiH sa 31.12.2008. posluje 20 MKO, od toga 19 MKF kao neprofitne organizacije i 1 MKD kao profitna organizacija, te 40 organizacijskih dijelova MKD čije je sjedište u Republici Srpskoj. Sve MKF koje su dobile odobrenje za rad Agencije izvršile su preregistraciju u skladu sa Zakonom o MKO, odnosno nastale su promjenom oblika MKO osnovanih shodno Zakonu o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH, broj: 24/00) (Zakon o MKO iz 2000. godine). Stoga, sve MKF zakonski su pravni sljednik imovine, prava i obveza MKO osnovanih sukladno Zakonu o MKO iz 2000. godine. U Prilogu 1. nalaze se osnovni podaci o MKF i MKD kojima je Agencija izdala odobrenje za rad za obavljanje poslova davanja mikrokredita.

Sa 31.12.2008. 10 MKF sa sjedištem u Federaciji BiH ima ukupno 413 organizacijskih dijelova, od čega u Federaciji BiH 260, Republici Srpskoj 147 i Distriktu Brčko 6. Ukupno 227 organizacijskih dijelova MKF sa sjedištem u Federaciji BiH ima ovlasti za dodjelu mikrokredita, stoga su upisani u Registar mikrokreditnih fondacija u Federaciji BiH kod Federalnog ministarstva pravde. Organizacijske dijelove izvan Federacije BiH ima 9 MKF.

Agencija je dala odobrenja za rad organizacijskih dijelova jednog MKD koje ima sjedište u Republici Srpskoj, a koje u Federaciji BiH posluje putem 40 poslovnih jedinica i terenskih ureda.

2.1. Kadrovi

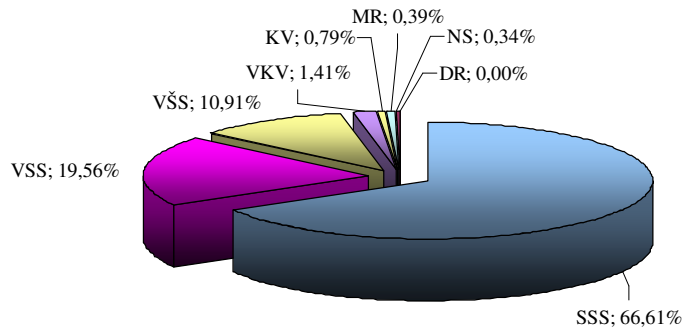
Tablica 1. Kvalifikacijska struktura zaposlenih

Rb.	Kvalifikacija	31.12.2008. godine		Ukupno	Učešće
		MKF	MKD		
1	2	3	4	5	6
1.	NS	6	0	6	0,34%
2.	KV	14	0	14	0,79%
3.	VKV	25	0	25	1,41%
4.	SSS	1182	3	1185	66,61%
5.	VŠS	194	0	194	10,91%
6.	VSS	345	3	348	19,56%
7.	MR	7	0	7	0,39%
8.	DR	0	0	0	0,00%
	UKUPNO	1773	6	1779	100,00%

Sa 31.12.2008., mikrokreditni sektor zapošljava ukupno 1.779 radnika, od čega MKF zapošljava 1773 radnika ili 99,66%, a MKD 6 radnika ili 0,34%.

U strukturi zaposlenih najveće je učešće SSS od 66,61%, VSS od 19,56% i VŠS od 10,91%.

Kvalifikacijska struktura zaposlenih na dan 31.12.2008. godine

3. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO

Funkciju nadzora i kontrole financijskog stanja MKO, Agencija obavlja kontrolom na licu mjesta (on-site) i analizom izvješća koje MKO dostavljaju Agenciji (off-site), shodno Zakonu o MKO i podzakonskim aktima Agencije. Izvještajnu osnovu čine kvartalna izvješća o bilanci stanja, kapitalu, kreditima, rezervama za kreditne gubitke, rezultatima poslovanja i druga izvješća o pojedinim segmentima poslovanja, te mjesečno izvješće o kamatnim stopama.

3.1. Bilanca stanja

Tablica 2. Bilanca stanja MKO na dan 31.12.2008. godine

u 000 KM

Red. broj	OPIS	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7=(3+5)
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva	31.279	3%	25	3%	31.304
2.	Plasmani bankama	2.749	0%	0	0%	2.749
3.	Kreditni	829.414		767		830.181
4.	Minus: rezerve za kreditne gubitke	20.386		48		20.434
5.	Neto krediti	809.028	90%	720	92%	809.747
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	43.362	5%	35	4%	43.397
7.	Dugoročne investicije	135	0%	0	0%	135
8.	Ostala aktiva	15.137	2%	0	0%	15.137
9.	Minus: rezerviranja na ostale stavke aktive, osim kredita	560		0	0%	560
UKUPNO AKTIVA		901.131	100%	779	100%	901.910
PASIVA						
10.	Obveze po uzetim kreditima	679.392	75%	125	16%	679.517
11.	Ostale obveze	28.925	3%	25	3%	28.950
12.	Kapital	192.814	22%	629	81%	193.443
UKUPNO PASIVA		901.131	100%	779	100%	901.910
Izvanbilančna evidencija		17.317		37		17.355

Bilančna razina MKO sa 31.12.2008. iznosi 901,9 milijuna KM. Najveće učešće u ukupnoj bilanci MKO ima šest MKF s bilancom stanja u iznosu od 825,3 milijuna KM ili 92%. U strukturi aktive MKO, novčana sredstva iznose 31,3 milijuna KM ili 3% i većinom se odnose na novčana sredstva MKF. Neto krediti, odnosno bruto krediti umanjeni za rezerviranja za kreditne gubitke iznose 809,7 milijuna KM ili 90% ukupne aktive. Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva iznose 43,4 milijuna KM ili 5% ukupne aktive, dok dugoročne investicije iznose 135 tisuća KM i odnose se na jednu MKF. Ostala aktiva iznosi 15,1 milijun KM ili 2%, a čine je obračunate kamate, avansi, aktivna vremenska ograničenja i drugo.

U strukturi pasive MKO, obveze po uzetim kreditima su osnovni izvor sredstava i iznose 679,5 milijuna KM ili 75% ukupne pasive.

Tablica 3. Ročna struktura uzetih kredita na dan 31.12.2008.

u 000 KM

OPIS	31.12.2008. godine			
	MKF	MKD	UKUPNO	Učešće
1	2	3	4=(2+3)	5
1. Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	134.280	125	134.405	20%
2. Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	545.112	0	545.112	80%
UKUPNO	679.392	125	679.517	100%

Od ukupnih obveza po uzetim kreditima 545,1 milijun KM ili 80% su dugoročni krediti, a 134,4 milijuna KM ili 20% kratkoročni krediti. Na uzete kredite MKF se odnosi 679,3 milijuna KM ili 99,9% od ukupnih kredita.

Najznačajniji kreditori MKO su:

- 1.) EFSE – Europski fond za Jugoistočnu Europu, Luksemburg (88 milijuna KM);
- 2.) EBRD – Europska banka za obnovu i razvoj, Velika Britanija (67,7 milijuna KM);
- 3.) Blue Orchard Finance S.A., Švicarska (62,8 milijuna KM);
- 4.) AECI – Agencija za međunarodnu suradnju Kraljevine Španjolske (37,1 milijun KM);
- 5.) Razvojna banka Federacije BiH (33 milijuna KM);
- 6.) Oikokredit, Holandija (32 milijuna KM);
- 7.) Symbiotics, Švicarska (26,9 milijuna KM);
- 8.) UniCredit Bank d.d. Mostar (23,4 milijuna KM);
- 9.) DWM – Developing World Markets, SAD (22,4 milijuna KM);
- 10.) Hypo Alpe Adria Bank d.d. Mostar (21,1 milijun KM);
- 11.) Triple Jump, Holandija (14,6 milijuna KM);
- 12.) ICO – Instituto de Credito Oficial, Španjolska (13,6 milijuna KM);
- 13.) Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo (11,7 milijuna KM);
- 14.) Planet Finance, Francuska (10,4 milijuna KM) i drugi.

Ostale obveze iznose 28,9 milijuna KM ili 3% ukupne pasive, a čine ih obveze prema zaposlenim, dobavljačima, pasivna vremenska ograničenja i drugo.

Kapital MKO na 31.12.2008. iznosi 193,4 milijuna KM ili 22% ukupne pasive.

Izvanbilančna evidencija iznosi 17,3 milijuna, koju čine otpisana kreditna potraživanja (17 milijuna KM) i komisioni poslovi (0,3 milijuna KM).

3.2. Kapital

Ukupni kapital MKO iznosi 193,4 milijuna KM, od čega je kapital MKF 192,8 milijuna MKF ili 99,7%, a kapital jednog MKD 0,6 milijuna KM ili 0,3%.

Tablica 4. Struktura kapitala MKO sa stanjem na dan 31.12.2008.

u 000 KM

OPIS	31.12.2008. godine				
	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO
1	2	3	4	5	6=2+4
Donirani kapital	40.296	21%	0	0%	40.296
Temeljni kapital	5.226	3%	600	95%	5.826
Višak/manjak prihoda nad rashodima	146.730	76%	0	0%	146.730
Emisijska ažia	0	0%	0	0%	0
Neraspoređena dobit	0	0%	29	5%	29
Zakonske rezerve	0	0%	0	0%	0
Ostale rezerve	561	0%	0	0%	561
UKUPNO KAPITAL	192.814	100%	629	100%	193.443

Sve MKO ispunjavaju zakonom propisani minimalni iznos temeljnog kapitala uplaćenog u novcu koji od 50.000 KM za MKF i 500.000 KM za MKD.

Najznačajniji kapitalni izvor MKF je višak prihoda nad rashodima koji iznosi 146,7 milijuna KM i čini 76% ukupnog kapitala MKF. Ukupno ostvareni višak prihoda nad rashodima iznosi 148 milijuna KM, od toga se 109,4 milijuna KM odnosi na prethodne godine i 38,6 milijuna KM za tekuću godinu umanjeno za manjak prihoda nad rashodima u iznosu od 1,3 milijuna KM koji se u cijelosti odnosi na tekuću godinu. Manjak prihoda nad rashodima u tekućoj godini ostvarilo je 5 MKF. Neraspoređena dobit jednog MKD iznosi 29 hiljada KM ili 5% ukupnog kapitala MKD. Značajan izvor kapitala MKF čini donirani kapital koji iznosi 40,2 milijuna KM ili 21% ukupnog kapitala, dok jedno MKD nema doniranog kapitala. Ostale rezerve iznose 0,5 milijuna KM i odnose se na jednu MKF.

3.3. Kvaliteat kreditnog portfelja

Osnovna djelatnost MKO je mikrokreditiranje na koje se odnosi iznos od 830,1 milijun KM ili 92% ukupne aktive mikrokreditnog sektora.

Razina ukupnih kredita sektora ovisi o stanju kredita MKF na koji se odnosi 829,4 milijuna KM ili 99,9% od ukupnih kredita, dok se na MKD odnosi 0,7 milijuna KM ili 0,1% od ukupnih kredita.

Neto krediti, koje čine ukupni krediti umanjeno za rezerve za kreditne gubitke, iznose 809,7 milijuna KM, a rezerve za kreditne gubitke 20,4 milijuna KM, te su prikazani u Tablici 5.

Tablica 5. Neto krediti na dan 31.12.2008.

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2008.		
		MKF	MKD	Ukupno
1	2	3	4	5=3+4
1.	Kredit	829.414	767	830.181
2.	Rezerve za kreditne gubitke	20.386	48	20.434
3.	Neto krediti (1.-2.)	809.028	719	809.747

Tablica 6. Sektorska i ročna struktura mikrokredita MKO na dan 31.12.2008.

u 000 KM

Red. broj	Mikrokrediti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Dospjela potraživanja	UKUPNO	%
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)	7
1.	Pravnim osobama					
a.)	uslužne djelatnosti	1.067	3.995	74	5.135	32%
b.)	trgovina	1.427	4.563	125	6.114	39%
c.)	poljoprivreda	121	336	10	467	3%
d.)	proizvodnja	898	1.663	86	2.648	17%
e.)	ostalo	65	1.413	30	1.507	9%
	UKUPNO 1:	3.576	11.970	325	15.871	100%
2.	Fizičkim osobama					
a.)	uslužne djelatnosti	19.388	158.716	4.345	182.449	22%
b.)	trgovina	17.630	129.572	3.826	151.028	19%
c.)	poljoprivreda	17.922	238.596	4.731	261.249	32%
d.)	proizvodnja	6.278	40.750	927	47.955	6%
e.)	stambene potrebe	5.225	93.354	434	99.014	12%
f.)	ostalo	24.918	46.538	1.158	72.615	9%
	UKUPNO 2:	91.363	707.526	15.421	814.310	100%
	UKUPNO (1+2):	94.939	719.496	15.746	830.181	

Prema sektorskoj strukturi mikrokredita 814,3 milijuna KM ili 98% od ukupnih kredita plasirano je fizičkim osobama, a 15,8 milijuna ili 2% pravnim osobama.

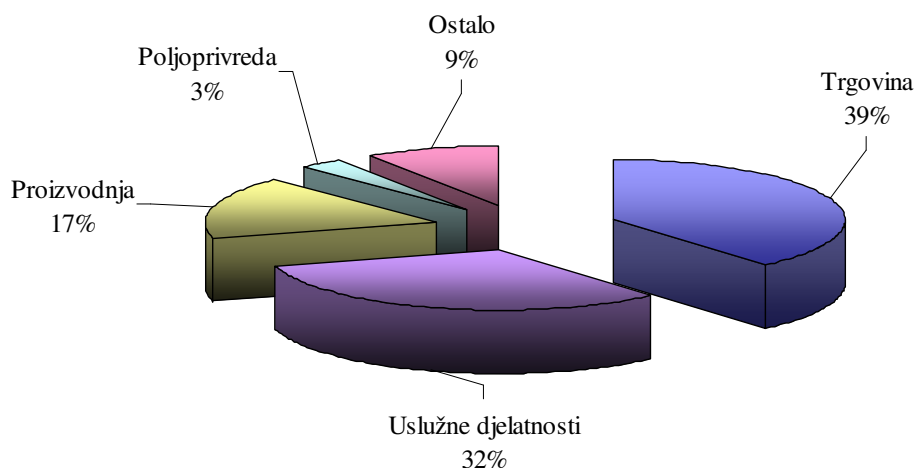
U ročnoj strukturi mikrokredita na kratkoročne kredite, u koje se uključuju i dospjela potraživanja odnosi se 94,9 milijuna KM ili 11%, a na dugoročne kredite 719,4 milijuna KM ili 87%.

Dospjela potraživanja ukupno iznose 15,7 milijuna KM ili 2% od ukupnih kredita i gotovo u cijelosti se odnose na kredite fizičkim osobama.

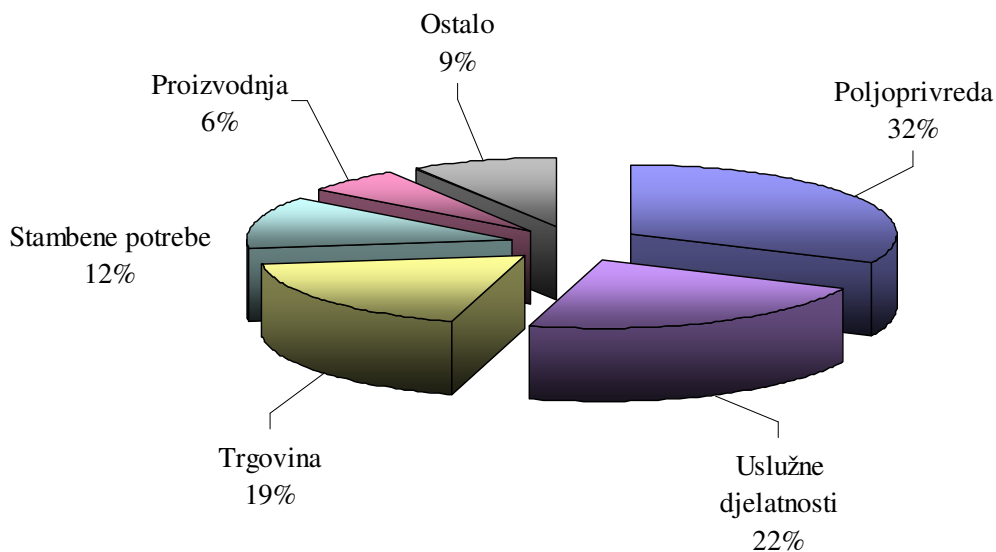
Prema granskoj strukturi najveći iznos od ukupnog iznosa mikrokredita **pravnim osobama** plasiran je za trgovinu, čak 6,1 milijun, ili 39%, zatim uslužne djelatnosti 5,1 milijuna KM ili 32%, 2,6 milijuna KM za proizvodnju, odnosno 17%, 0,5 milijuna KM za poljoprivredu ili 3%, te 1,5 milijuna ili 9% za ostalo.

Sektorska struktura mikrokredita plasiranih pravnim osobama

Što se tiče kredita **fizičkim osobama**, 261,3 milijuna KM ili 32% plasirano je za poljoprivredu, zatim 182,4 milijuna KM ili 22% za uslužne djelatnosti, dok je za trgovinu plasiran 151 milijun KM ili 19%, za stambene potrebe 99 milijuna KM ili 12%, a za proizvodnju 48 milijuna KM ili 6%, te za ostalo 72,6 milijuna KM ili 9%.

Sektorska struktura mikrokredita plasiranih fizičkim osobama

Na temelju analize granske strukture zaključuje se da je mikrokreditiranje najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede i uslužnih djelatnosti (54%) i da se uglavnom odnosi na dugoročne kredite fizičkim osobama.

Mikrokreditne fondacije ne mogu davati kredite povezanim osobama sukladno Zakonu o MKO, te je stanje mikrokredita danih povezanim osobama sa 31.12.2008. godine 0.

Odlukom o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka MKO („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07), MKO su dužne sva kreditna sredstva i druga potraživanja raspoređivati u određene grupe primjenom kriterija broja dana kašnjenja u otplati na način da za svaku grupu izdvaja rezerve za kreditne i druge gubitke na teret troškova poslovanja.

Osnovicu za obračun visine rezervi čini iznos neotplaćenog kredita, dospjele kamate i naknade i sve druge stavke kod kojih je MKO izložena riziku nemogućnosti naplate, odnosno poslovnog neuspjeha.

Iznosi potraživanja razvrstanih u zadane grupe i obračunate rezerve po tim grupama sa stanjem na dan 31.12.2008. vide se iz sljedeće tablice:

Tablica 7. Izvješće o visini i načinu formiranja rezervi za kreditne gubitke na dan 31.12.2008.

u 000 KM

Rb	Dani kašnjenja	Stope rezerviranja	Iznos kredita	Dospjela kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezerviranja			Ukupna rezerviranja
				Stopa rezerviranja	Iznos kamate		Po kreditima	Po dospjelim kamatama	Po ost. stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	8=(4x3)/100	9=(5x6)/100	10=(7x3)/100	11=(8+9+10)
1.	1 - 15	2%	9.050	2%	243	921	181	5	18	204
2.	16 - 30	15%	10.202	100%	331	0	1.530	331	0	1.861
3.	31 - 60	50%	8.736	100%	388	0	4.368	388	0	4.756
4.	61 - 90	80%	4.554	100%	260	0	3.643	260	0	3.903
5.	91 - 180	100%	8.953	100%	766	0	8.944	766	0	9.710
6.	preko 180	otpis	4.391	100%	675	0	0	0	0	0
UKUPNO			45.886		2.662	921	18.667	1.749	18	20.434

Kašnjenje u otplati duže od jednog dana imaju krediti u iznosu 45,8 milijuna KM ili 5,5% od ukupnih kredita. Iz ovoga proizlazi da je stopa naplativosti kredita vrlo visoka u ovom sektoru. Najveći iznos kredita ima kašnjenje u otplati od 16 do 30 dana (10,2 milijuna KM ili 1,2% od ukupnih kredita).

Ukupan iznos dospjelih kamata je 1,7 milijuna KM, a od tog iznosa 766 hiljada KM ili 43% je u grupi kašnjenja od 91 do 180 dana.

Iznos ostalih stavki aktive na koje su obračunate rezerve je 921 hiljada KM i odnosi se isključivo na jednu MKF.

Ukupan iznos obračunatih rezervi po svim osnovama je 20,4 milijuna KM.

3.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite

Efektivna kamatna stopa na mikrokredite je tržišna cijena tih kredita, a obračunava se i iskazuje sukladno Odluci o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07). U obračun efektivne kamatne stope uključuju se podaci o visini nominalne kamatne stope na kredite, iznosu naknada i provizija koje MKO izračunavaju klijentu u postupku odobravanja kredita i iznos naknada i provizija poznatih na dan izračuna, koje MKO izračunava klijentu tijekom realiziranja ugovora o kreditu.

Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu.

Prosječne nominalne i efektivne kamatne stope raspoređene po ročnosti i kreditnim proizvodima MKO u Federaciji BiH za prosinac 2008. prikazane su u Tablici 8.

Tablica 8. Prosječne nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite

Rb.	O P I S	Ponderirana nominalna kamatna stopa (prosječna)	Ponderirana efektivna kamatna stopa (prosječna)
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:		
1.1.	uslužne djelatnosti	25,10%	31,77%
1.2.	trgovinu	22,83%	31,20%
1.3.	poljoprivredu	24,41%	31,77%
1.4.	proizvodnju	23,69%	29,83%
1.5.	stambene potrebe	24,57%	27,61%
1.6.	nenamjenski-osnovne potrebe	34,26%	40,73%
1.7.	ostalo	28,33%	33,51%
2.	Dugoročni mikrokrediti za:		
2.1.	uslužne djelatnosti	23,56%	27,60%
2.2.	trgovinu	23,49%	28,68%
2.3.	poljoprivredu	21,19%	25,08%
2.4.	proizvodnju	24,04%	28,44%
2.5.	stambene potrebe	23,15%	26,17%
2.6.	nenamjenski-osnovne potrebe	28,72%	33,48%
2.7.	ostalo	29,51%	33,85%

Za kratkoročne kredite, prosječna nominalna kamatna kreće se u rasponu od 22,83% za trgovinu do 34,26% za nenamjenske kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu od 27,61% za stambene potrebe do 40,73% za nenamjenske kredite.

Prosječna nominalna kamatna stopa na dugoročne kredite kreće se u rasponu od 21,19% za poljoprivredu do 29,51% za ostale djelatnosti, a efektivna kamatna stopa u rasponu od 25,08% za poljoprivredu do 33,88% za ostale kredite.

3.5. Bilanca uspjeha

Struktura bilance uspjeha mikrokreditnog sektora Federacije BiH je prikazana u Tablici 9.

Tablica 9. Bilanca uspjeha MKO na dan 31.12.2008.

u 000 KM

Rb.	OPIS	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7=(3+5)
1.	PRIHODI PO KAMATAMA I SLIČNI PRIHODI					
1.1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	172.407	95%	105	54%	172.513
1.2.	Operativni prihodi	9.017	5%	88	46%	9.105
2.	UKUPNI PRIHODI (1.1.+1.2.)	181.424	100%	193	100%	181.617
3.	RASHODI					
3.1.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	47.788	32%	4	2%	47.792
3.2.	Operativni rashodi	72.983	48%	112	69%	73.095
3.3.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	29.811	20%	48	29%	29.859
4.	UKUPNI RASHODI (3.1.+3.2.+3.3.)	150.583	100%	163	100%	150.746
5.	IZVANREDNI PRIHODI	7.666		2		7.668
6.	IZVANREDNI RASHODI	1.236		0		1.236
7.	UKUPNO PRIHODI -RASHODI (2+5-4-6)	37.272		32		37.304
8.	VIŠAK/MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA	37.272				
9.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA			32		
10.	POREZI			3		
11.	NETO DOBIT/GUBITAK			29		
12.	UKUPAN FINANCIJSKI REZULTAT					37.301

Ukupni prihodi MKO sa 31.12.2008. su 181,6 milijuna KM, od čega se 181,4 milijuna ili 99,9% odnosi na prihode MKF, a 0,193 milijuna KM ili 0,1% na prihode jednog MKD. Osnovni prihodi su prihodi od kamata i iznose 172,5 milijuna KM ili 95% ukupnih prihoda.

Ukupni rashodi iznose 150,7 milijuna KM od kojih se 150,5 milijuna ili 99,9% odnosi na rashode MKF, a 0,163 milijuna KM ili 0,1% na rashode jednog MKD. U strukturi rashoda, 47,8 milijuna KM ili 32% od ukupnih rashoda su rashodi po kamatama na uzete kredite i ostali slični rashodi. Operativni rashodi iznose 73 milijuna KM ili 48% od ukupnih rashoda, a odnose se na troškove plaća i doprinosa (42,9 milijuna KM), troškove poslovnog prostora, ostalu fiksnu aktivu i režije (13,8 milijuna KM), te na ostale operativne troškove (16,3 milijuna KM). Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke iznose 29,8 milijuna KM ili 20% od ukupnih rashoda.

Sa 31.12.2008., neto dobit jednog MKD iznosila je 29 tisuća KM. U istom razdoblju MKF su ostvarile višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 37,2 milijuna KM, od kojih 14 MKF ima višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 38,6 milijuna KM, a 5 MKF ima manjak prihoda nad rashodima u iznosu od 1,4 KM. Na razini mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH, ostvaren je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 37.3 milijuna KM.

4. ZAKLJUČAK

Analizirajući izvještaje MKO sa 31.12.2008. možemo konstatirati sljedeće:

- Bilančna razina MKO sa 31.12.2008. iznosi 901,9 milijuna KM, od čega se na MKF odnosi 901,1 milijun KM ili 99,9%, a na MKD 0,8 milijuna KM ili 0,1% od ukupne bilance MKO;
- Ukupni krediti MKO sa 31.12.2008. iznose 830,1 milijun KM, odnosno 92% ukupne aktive MKO;
- Osnovni izvor sredstava MKO su obveze po uzetim kreditima koje na dan 31.12.2008. iznose 679,5 milijuna KM ili 75% ukupne pasive MKO;
- Ukupan kapital MKO sa 31.12.2008. iznosi 193,4 milijuna KM, a najznačajnije stavke kapitala za MKF su višak prihoda nad rashodima u iznosu od 146,7 koji čini 76% ukupnog kapitala MKF. Ukupno ostvareni višak prihoda nad rashodima za MKF iznosi 148 milijuna KM umanjen za manjak prihoda nad rashodima u iznosu od 1,3 milijuna KM koji se u cijelosti odnosi na tekuću godinu. Neraspoređena dobit jednog MKD iznosi 29 tisuća KM ili 5% ukupnog kapitala MKD, dok temeljni kapital iznosi 0,6 milijuna KM ili 95% ukupnog kapitala MKD. Značajan izvor kapitala MKF čini donirani kapital koji iznosi 40,2 milijuna KM ili 21% ukupnog kapitala MKF, dok temeljni kapital MKF iznosi 5,2 milijuna ili 3% ukupnog kapitala MKF;
- MKF su u tekućoj godini ostvarile višak prihoda nad rashodima u iznosu od 38,6 milijuna KM, dok je manjak prihoda nad rashodima za 2008. godinu iznosio 1,3 milijuna KM. MKD je u 2008. godini ostvarilo pozitivan finansijski rezultat u iznosu 29 tisuća KM i to je ukupan finansijski rezultat ovog MKD s obzirom da u veljači 2008. godine dobilo odobrenje za rad Agencije kada je započelo s poslovanjem;

U narednom razdoblju MKO moraju intenzivno raditi na:

- Kadrovskom jačanju i stručnom osposobljavanju radi striktne primjene i provođenja zakona i podzakonskih akata Agencije;
- Jačanju tehničke podrške s ciljem unapređenja poslovanja.

PRILOZI

- Prilog 1. Osnovni podaci o MKO
- Prilog 2. Bilanca stanja MKF
- Prilog 3. Bilanca stanja MKD
- Prilog 4. Bilanca uspjeha MKF
- Prilog 5. Bilanca uspjeha MKD

Prilog 1.

OSNOVNI PODACI O MKO

Rb.	Naziv mikrokreditne organizacije	Adresa i sjedište	Direktor	Tel/Fax	E-mail i Web	31.12.2008. godine	
						Iznos aktive u 000 KM	Broj zaposlenih
1.	MKD "ADRIA mikro" d.o.o. Mostar	Kneza Višeslava 14 88 000 MOSTAR	Duškanka Begović	036/ 348-891, 348-890 fax	adria.mikro@tel.net.ba	779	6
2.	MKF "AGRO FOND" Sanski Most	Aleja šehida 13 79 260 SANSKI MOST	Smaragda Hasanagić	037/682-425, 689-150 fax	agrofond.smaragda@yahoo.com	3.649	6
3.	MKF "BONUS" Zenica	ul. Vatrogasni put 1 72 000 ZENICA	Meho Padalo	032/ 401-672 tel/fax	-	243	3
4.	MKF "BOSANSKO SELO" Srebrenik	21. Srebreničke brigade bb 75 350 SREBRENİK	Zijad Smajić	035/ 644-898 tel/fax	mobossel@bih.net.ba	757	7
5.	MKF "EKI" Sarajevo	Džemala Bijedića bb 71 000 SARAJEVO	Sadina Bina	033/ 754-370, 754-388 fax	sbina@mkoeki.com www.mkoeki.com	210.947	320
6.	MKF "KARTAGINA" Sarajevo	Ferde Hauptmana 7 71 000 SARAJEVO	Davor Pozojević	033/ 523-395, 613-334 fax	mkokartagina@gmail.com	231	4
7.	MKF "LIDER" Sarajevo	Skenderija 68 71 000 SARAJEVO	Zijad Hasović	033/ 250-580, 250-581 fax	zijadh@lider.ba www.lider.ba	12.318	46
8.	"LOK MKF" Sarajevo	Skenderija 13 71 000 SARAJEVO	Nusret Čaušević	033/ 564-200, 564-201 fax	central.office@lok.ba www.lok.ba	142.953	295
9.	MKF "MELAHA" Sarajevo	Hamdije Kreševljakovića 59 71 000 SARAJEVO	Iso Abinun	033/ 205-737 tel/fax	iso@melaha.ba	1.143	3
10.	MKF "MIBA" Tuzla	Đorđa Mihajlovića 4/III 75 000 TUZLA	Mirsad Bahić	035/ 277-455 tel/fax	miba@vesta.ba www.miba.ba	776	6
11.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	Bosne srebrene bb 75 000 TUZLA	Nejira Nalić	035/ 270-283, 252-448 fax	mi-bospo@mi-bospo.org www.mi-bospo.org	80.395	148
12.	MKF "MIKRA" Sarajevo	Marka Marulića 2/VI 71 000 SARAJEVO	Sanin Čampara	033/ 616-162, 717-141 fax	mikra@mikra.ba www.mikra.ba	26.442	137
13.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	Panorama bb 73 000 GORAŽDE	Ferida Softić	038/ 226-456, 221-004 fax	mka.aldi@bih.net.ba www.mikroaldi.org	7.911	25
14.	"PARTNER MKF" Tuzla	15. maja bb 75 000 TUZLA	Senad Sinanović	035/ 300-250, 300-269 fax	partner@partner.ba www.partner.ba	205.390	293
15.	MKF "PRIZMA" Sarajevo	Bistrik Medresa 43 71 000 SARAJEVO	Kenan Crnkčić	033/ 573-320, 446-583 fax	hq@prizma.ba www.prizma.ba	80.390	184
16.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	Jukićeva 75 71 000 SARAJEVO	Samir Bajraktarević	033/ 666-224, 268-350 fax	info@islamic-relief.ba	2.502	12
17.	MKF "SANI" Zenica	Mehmedalije Tarabara 10 72 000 ZENICA	Sulejman Haračić	032/ 405-606 tel/fax	mikrosanizenica@yahoo.com	686	4
18.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	Hamdije Kreševljakovića 51 71 000 SARAJEVO	Zoran Dučić	033/ 278-020, 278-032 fax	sunrise@microsunrise.ba www.microsunrise.ba	105.241	215
19.	MKF "VORTT-INVEST" Sarajevo	Azize Šaćirbegović 128 71 000 SARAJEVO	Mustafa Kapić	033/720-949, 720-941 fax	vorttdoo@yahoo.com	694	1
20.	MKF "ŽENE ZA ŽENE International" Sarajevo	Džemala Bijedića 130 71 000 SARAJEVO	Seida Sarić	033/ 770-010, 770-012 fax	general@zenezazene.ba www.womenforwomen.org	18.463	64
UKUPNO						901.910	1.779

Prilog 2.

BILANCA STANJA MKF

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2008. godine	%
AKTIVA			
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	31.279	3%
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	26.351	3%
1b)	Kamatonosni računi depozita	4.927	1%
2.	Plasmani bankama	2.749	0%
3.	Kreditni	829.414	
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	20.386	
3b)	Neto krediti (3-3a)	809.028	90%
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	43.362	5%
5.	Dugoročne investicije	135	0%
6.	Ostala aktiva	15.137	2%
7.	Minus: rezerviranja na ostale stavke aktive, osim kredita	560	
8.	UKUPNO AKTIVA	901.131	100%
PASIVA			
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	134.280	15%
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	545.112	61%
11.	Ostale obveze	28.925	3%
12.	UKUPNO OBVEZE	708.316	79%
13.	Donirani kapital	40.296	
14.	Temeljni kapital	5.226	
15.	Višak prihoda nad rashodima	148.085	
15a)	za prethodne godine	109.458	
15b)	za tekuću godinu	38.627	
16.	Manjak prihoda nad rashodima	1.355	
16a)	za prethodne godine	0	
16b)	za tekuću godinu	1.355	
17.	Ostale rezerve	561	
18.	UKUPNO KAPITAL	192.814	21%
19.	UKUPNO PASIVA	901.131	100%
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA			
	- otpisani krediti	17.041	
	- komisioni poslovi	276	

Prilog 3.

BILANCA STANJA MKD

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2008. godine	%
AKTIVA			
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	25	3%
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	25	3%
1b)	Kamatonosni računi depozita	0	0%
2.	Plasmani bankama	0	0%
3.	Kredit	767	
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	48	
3b)	Neto krediti (3-3a)	719	92%
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	35	5%
5.	Dugoročne investicije	0	0%
6.	Ostala aktiva	0	0%
7.	Minus: rezerviranja na ostale stavke aktive, osim kredita	0	
8.	UKUPNO AKTIVA	779	100%
PASIVA			
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	125	16%
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	0	0%
11.	Ostale obveze	25	3%
12.	UKUPNO OBVEZE	150	19%
13.	Donirani kapital	0	
14.	Temeljni kapital	600	
15.	Emisijska ažia	0	
16.	Neraspoređena dobit (16a+16b)	29	
16a)	prethodnih godina	0	
16b)	tekuće godine	29	
17.	Zakonske rezerve	0	
18.	Ostale rezerve	0	
19.	UKUPNO KAPITAL	629	81%
20.	UKUPNO PASIVA	779	100%
IZANBILANČNA EVIDENCIJA			
	- otpisani krediti	37	
	- komisijski poslovi	0	

Prilog 4.

BILANCA USPJEHA MKF

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2008. godine	%
I.	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI		
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi		
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	112	0%
1.2.	Kamate na plasmane bankama	132	0%
1.3.	Kamate na kredite	171.581	100%
1.4.	Ostali finansijski prihod	582	0%
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	172.407	100%
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi		
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	45.447	95%
2.2.	Ostali finansijski rashodi	2.341	5%
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	47.788	100%
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	124.619	
II.	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI		
4.	Operativni prihodi		
4.1.	Naknade za izvršene usluge	8.637	96%
4.2.	Ostali operativni prihodi	380	4%
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	9.017	100%
5.	Operativni rashodi		
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	42.934	59%
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	13.799	19%
5.3.	Ostali operativni troškovi	16.250	22%
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	72.983	100%
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	29.811	
7.	Višak/manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja (3.+4.3.-5.4.-6.)	30.841	
8.	Izvanredni prihodi	7.666	
9.	Izvanredni rashodi	1.236	
10.	Višak/manjak prihoda nad rashodima (7.+8.-9.)	37.272	

Prilog 5.

BILANCA USPJEHA MKD

u 000 KM

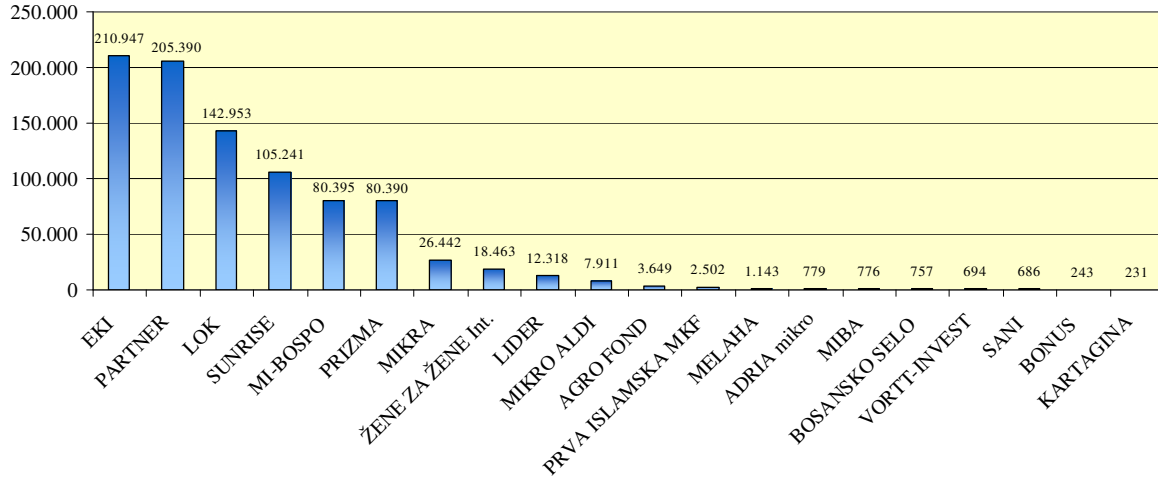
Red. broj	OPIS	31.12.2008. godine	%
I.	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI		
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi		
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	0	0%
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0%
1.3.	Kamate na kredite	104	99%
1.4.	Ostali finansijski prihod	1	1%
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	105	100%
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi		
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	4	100%
2.2.	Ostali finansijski rashodi	0	0%
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	4	100%
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	102	
II.	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI		
4.	Operativni prihodi		
4.1.	Naknade za izvršene usluge	25	28%
4.2.	Ostali operativni prihodi	63	72%
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	88	100%
5.	Operativni rashodi		
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	41	37%
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	6	5%
5.3.	Ostali operativni troškovi	65	58%
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	112	100%
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	48	
7.	DOBIT/GUBITAK OD REDOVNOG POSLOVANJA (3.+4.3.- 5.4.-6.)	30	
8.	Izvanredni prihodi	2	
9.	Izvanredni rashodi	0	
10.	DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	32	
11.	POREZ	3	
12.	NETO DOBIT/GUBITAK	29	

GRAFIKONI

- Grafikon 1. Iznos aktive MKO na dan 31.12.2008. godine u 000 KM
- Grafikon 2. Iznos bruto portfolija na dan 31.12.2008. godine u 000 KM
- Grafikon 3. Iznos kapitala MKO na dan 31.12.2008. godine u 000 KM
- Grafikon 4. Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF,
odnosno neto dobit/gubitak MKD na dan 31.12.2008. godine u 000 KM
- Grafikon 5. Broj zaposlenih MKO na dan 31.12.2008. godine

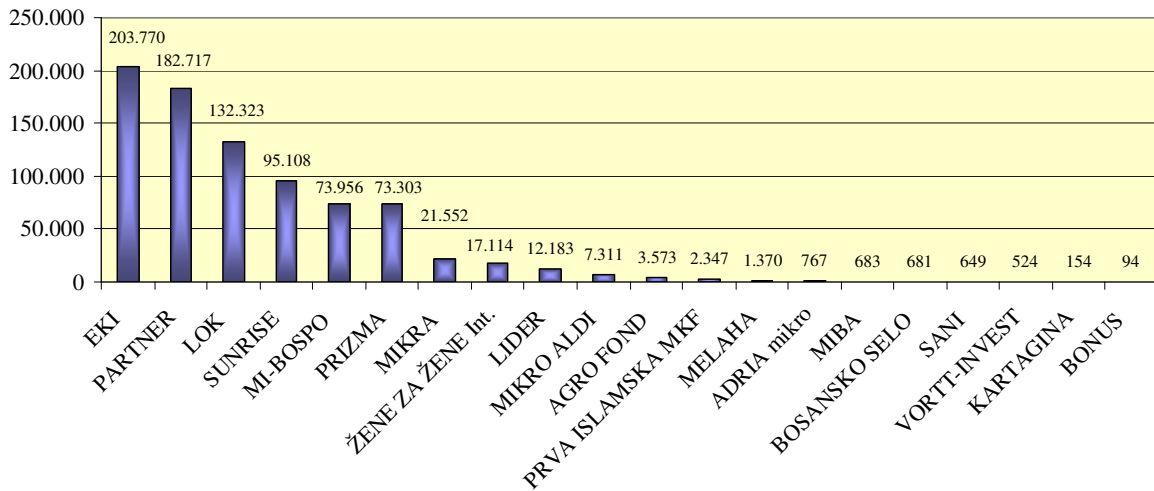
Grafikon 1.

**Iznos aktive MKO
na dan 31.12.2008. godine u 000 KM**

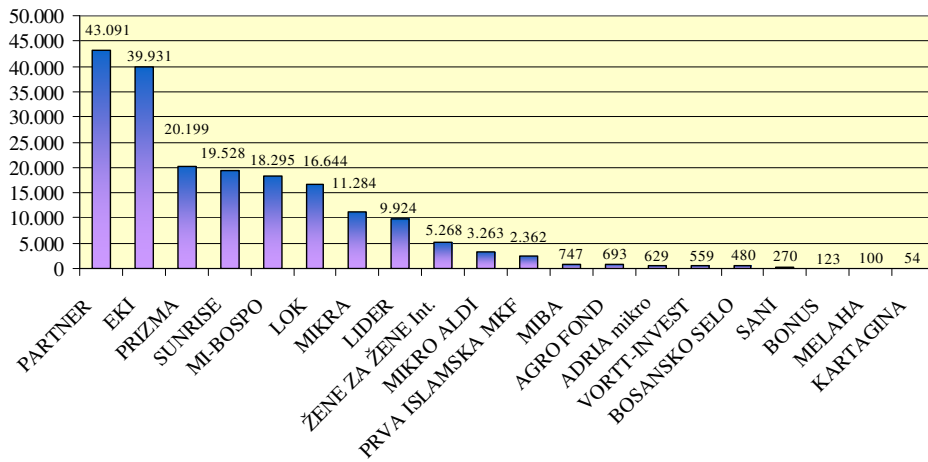
Grafikon 2.

**Iznos bruto portfolija
na dan 31.12.2008. godine u 000 KM**

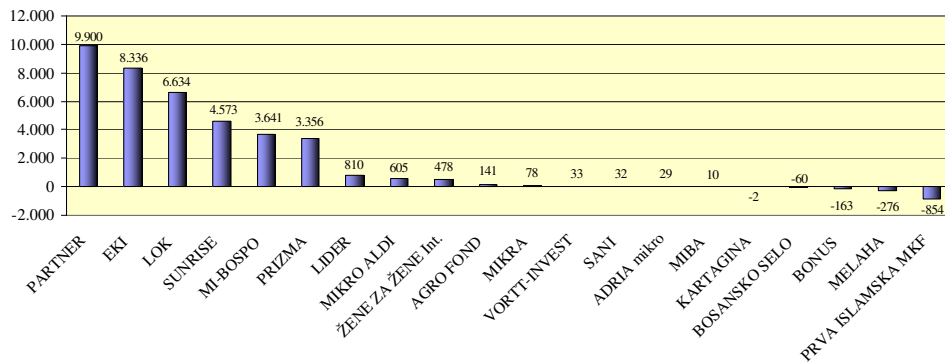
Grafikon 3.

**Iznos kapitala MKO
na dan 31.12.2008. godine u 000 KM**

Grafikon 4.

**Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno
Neto dobit/gubitak MKD na dan 31.12.2008. godine u 000 KM**

Grafikon 5.

Broj zaposlenih na dan 31.12.2008. godine

